

ΓΡΑΜΜΑ
Σ' ΕΝΑ ΠΑΙΔΙ
ΓΙΑ ΤΗ
ΦΙΛΑΝΑΓΝΩΣΙΑ

Γράμμα σ' ένα παιδί*

για τη ΦΙΛΑΝΑΓΝΩΣΙΑ

Οκτώ συγγραφείς απευθύνουν μια σύντομη επιστολή

στο παιδί που έχουν στην καρδιά τους

για να του εμπνεύσουν την αγάπη

για την ανάγνωση και τα βιβλία

ΘΑΝΑΣΗΣ ΒΑΛΤΙΝΟΣ | ΧΑΡΗΣ ΒΛΑΒΙΑΝΟΣ ΑΛΚΗ ΖΕΗ

ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΣ | ΜΑΝΟΣ ΚΟΝΤΟΛΕΩΝ

ΛΟΤΗ ΠΕΤΡΟΒΙΤΣ-ΑΝΔΡΟΥΤΣΟΠΟΥΛΟΥ

ΣΑΚΗΣ ΣΕΡΕΦΑΣ | ΣΩΤΗ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ

□ * Η πρωτοβουλία "Γράμμα σ' ένα παιδί" αναλήφθηκε στο πλαίσιο της 9ης ΔΕΒΘ και έλαβαν μέρος σε αυτήν συγγραφείς που παρευρίσκονταν στην Έκθεση, όπου και κατά τη διάρκεια σχετικής εκδήλωσης διάβασαν ο καθένας το κομμάτι τους μπροστά σ' ένα κοινό από εκπαιδευτικούς και παιδιά. □

[Γράμμα σ' ένα παιδί \(«κατεβάστε το» όπως ακριβώς τυπώθηκε\) \(1.21 MB \)](#)

ΘΑΝΑΣΗΣ ΒΑΛΤΙΝΟΣ

Αγαπητέ Γιώργο,

Έχω μπλέξει. Πρέπει επειγόντως να μου ξαναδειξεις πώς θα διαβάζω τα sms στο κινητό μου. Μη γελάσεις, έχει χοντρύνει το μυαλό μου. Μη γελάσεις γιατί θα το πάθεις και συ σε καμιά εξηνταπενταριά χρόνια.

Λοιπόν, σχετικά με τα ταξίδια που συζητούσαμε την Κυριακή: τα καλύτερα τα έχω κάνει με τα βιβλία. Μέχρι το φεγγάρι έφτασα. Στα βάθη των ωκεανών επίσης. Με τον φίλο μου τον Ιούλιο Βερν. Δεξιοτέχνης. Και με τη δική μας τη Δέλτα. Όχι των παγωτών. Τη γιαγιά Πηνελόπη Δέλτα, με τον Καπετάν Άγρα, με τον Καπετάν Τυλιγάδη της. Τι ωραίες μορφές μέσα στις καλαμιές των μυστικών του βάλτου. Στην ηλικία σου αυτά. Συναρπαστική εποχή. Ακολούθησαν κι άλλα φυσικά. Πιο δύσκολα και ίσως πιο απολαυστικά. Γιατί ωριμαζα στο μυαλό - και στην ευαισθησία. Με άλλους φίλους καινούργιους τώρα: Μπαλζάκ, Φλωμπέρ, Ντοστογιέφσκι, Παπαδιαμάντης, Τολστόι, Βιζυηνός. Τι έξοχη περιπέτεια, τι γνωριμίες. Μακρηγορώ ωστόσο. Την άλλη Κυριακή θα συνεχίσουμε. Και θα μου μάθεις όλες τις λειτουργίες του κινητού μου. Μέχρι τότε γεια σου.

Υ.Γ. Αναζήτησε στο μεταξύ τον «Μικρό Πρίγκιπα» του Σαιντ Εξυπερύ. Με έχει μαγέψει αυτό το βιβλίο. Ο Σαιντ Εξυπερύ ήταν πιλότος σε καταδιωκτικά. Ποιητής-πολεμιστής. Θα σου πω πολλά για τη ζωή του. Μοναχικός πρωτοπόρος.

***

ΧΑΡΗΣ ΒΛΑΒΙΑΝΟΣ

Γιατί να διαβάξει λογοτεχνία ένα παιδί; Γιατί να θέλει να ταξιδέψει με το υποβρύχιο του Κάπταιν Νέμο 20.000 λεύγες κάτω από τη σκοτεινή, μαύρη θάλασσα, ή να διασχίσει με ποταμόπλοιο τον γεμάτο αλιγάτορες Μισσισιπιπή παρέα με τον αναμαλλιασμένο και αθυρόστομο Τομ Σόγιερ; Γιατί να θέλει να πολεμήσει με τον Ιβανόη, ή τον Ντ' Αρτανιάν εναντίον όλων των κακών, ύπουλων εχθρών του κόσμου; Γιατί να θέλει, όπως ο Πήτερ Παν να πετάξει στον ουρανό ή να πηδήξει με τη Μαίρη Πόππινς μέσα σε μια ζωγραφιά και να βρεθεί ξαφνικά στη χώρα του Ποτέ ή σ' έναν υπέροχο κήπο με πιγκουίνους να του σερβίρουν παγωτό σοκολάτα; Γιατί να κοιμηθεί στη γλυκιά αγκαλιά μιας αρκούδας, όπως ο Μόγλης σε εκείνη του Μπαλού, ή ν' ανάψει φωτιά στο στομάχι μιας φάλαινας, όπως έκανε ο ψευτάκος ο Πινόκιο; Γιατί να επιχειρήσει τον γύρο του κόσμου σε 80 ημέρες, ταξιδεύοντας σαν μικρός Φιλέας Φογκ, ακόμη και με αερόστατο, πάνω από επικίνδυνες, χιονισμένες βουνοκορφές; Γιατί να ακούσει τις συμβουλές ενός πάνθηρα, ενός γρύλλου ή μιας μικρής νεράιδας που ακούει στο παράξενο όνομα Τινκερ Μπελ; Γιατί να θέλει να κονταροχτυπηθεί με ανεμόμυλους ή να καταδιώκει τον Μόμπυ Ντικ επί μήνες στις τρικυμισμένες θάλασσες; Γιατί να βγει βόλτα στο δάσος με επτά νάνους ή να κρυφθεί στο καμπαναριό μιας μεγάλης εκκλησίας μ' έναν καλοκάγαθο καμπούρη, που οι φίλοι του, κάτι παράξενα πέτρινα ανθρωπάκια, τον φωνάζουν Κουασιμόδο; Γιατί να θέλει να φανταστεί ότι είναι ο Μικρός Πρίγκιπας, ο Σεβάχ ο θαλασσινός, ο Αλαντίν, η Σταχτοπούτα, ο Όλιβερ Τουϊστ, ο Δον Κιχώτης, η Ποκαχόντας, η γοργόνα Άριελ, ο Χάρρυ Πότερ; Ότι μπορεί να συνομιλεί με αετούς, ιππόκαμπους, τίγρεις; Ακόμη και με φαντάσματα, ξωτικά και τζίνια; Γιατί να θέλει ν' ανακαλύψει το μυστικό που κρύβει βαθιά μέσα του καθώς τα μάτια του τρέχουν πάνω στις λέξεις του βιβλίου; Ότι είναι ένα μοναδικό, υπέροχο παιδί, που όμοιό του δεν θα υπάρξει ποτέ ξανά. Που σ' αυτόν τον νέο κόσμο που απλώνεται τώρα μπροστά του, όμορφο, μυστηριώδη αλλά κι επικίνδυνο, όλα όσα έχει φανταστεί και θελήσει μπορεί να συμβούν, φτάνει να έχει τη δύναμη να συνεχίζει, όταν τελειώσει το διάβασμα, να είναι ο εαυτός του. Που σημαίνει να δώσει κι αυτό μια μάχη, όπως όλοι οι ήρωές των βιβλίων του, εναντίον σε οτιδήποτε προσπαθεί να του αποδείξει ότι η ζωή είναι μια πληκτική, προβλέψιμη, πεζή ιστορία.

***

ΑΛΚΗ ΖΕΗ

Αγαπητά μου παιδιά,

Σας γράφω γιατί δεν ξέρω σε ποιον να το πω και αν δε μιλήσω θα σκάσω.

Με λένε Νίκο, είμαι εφτά χρονών και πάω στη δευτέρα δημοτικού. Δεν ξέρω γιατί ο μπαμπάς και η μαμά εδώ και μέρες είναι όλο μούτρα. Ακόμα κι η γιαγιά όταν έρχεται να μας δει – μούτρα κι αυτή. Όλο ρωτάει τον μπαμπά:

- Κανένα νέο;

- Κανένα, απαντάει εκείνος και... μουτρώνει πιο πολύ.

Καλά, η μαμά έτσι κι αλλιώς δε μιλιέται. Μόνο ο παππούς είναι χαμογελαστός. Δηλαδή χαμογελάει στη φωτογραφία του που είναι μέσα σ' ένα κάδρο στο γραφείο του μπαμπά. Γιατί ο παππούς και να ήθελε, δεν μπορούσε να κάνει μούτρα. Έχει πεθάνει πριν χρόνια, όταν εγώ ήμουνα μωρό.

Και να πεις πως έχω κάνει αταξίες και μουτρώνουνε. Παράξενο μα όλη τη βδομάδα βαριόμουνα να κάνω αταξίες. Ούτε έσκισα το μπλουτζίν μου ούτε έγραφα με μπικ πάνω στο άσπρο μου μπλουζάκι... κινέζικα.

Αυτοί όμως ούτε το πήρανε είδηση πως ήμουνα φρόνιμος.

Ο μπαμπάς που κάθε πρωί έφευγε πιο νωρίς από μένα, τώρα με πάει στο σχολείο. Και δεν έρχεται η γιαγιά να με πάρει όπως πάντα, γιατί η μαμά τελειώνει τη δουλειά της αργά. Έρχεται η μαμά. Με τη γιαγιά ήτανε πιο διασκεδαστικά γιατί φλυαρούσαμε σ' όλο τον

δρόμο. Η μαμά μου γγή με κατεβασμένα μούτρα. Ορκίζομαι πως δε φταίω εγώ.

Την Κυριακή το πρωί, είχα ξυπνήσει, χάζεα όμως στο κρεβάτι μου και προσπαθούσα να πιάσω τις αχτίδες που μπαίνανε από τη χαραμάδα του παραθυρόφυλλου. Η πόρτα της κάμαράς μου ήταν ανοιχτή. Άκουσα τον μπαμπά που έλεγε:

- Δεν φταίει σε τίποτα το παιδί, αν εμείς δεν έχουμε δουλειά. Θα πάμε στη θάλασσα.
- Αφού έδωσες τις πινακίδες πίσω. Πώς θα πάμε; είπε η μαμά.

Αλήθεια δεν ξέρω γιατί ο μπαμπάς είπε μια μέρα πως έδωσε τις πινακίδες πίσω. Κι όπως κατάλαβα αυτό θα πει πως δεν είχε πια αυτοκίνητο.

- Θα πάμε με το τραμ στη Γλυφάδα.

Μόλις άκουσα τον μπαμπά να το λέει αυτό, έδωσα μια στα σκεπάσματα κι έτρεξα να τους βρω.

Δεν είχα ταξιδέψει ποτέ μου με τραμ. Δεν ήξερα πως ήταν τόσο ωραία. Πηγαινει σιγά σιγά κι έτσι προφταίνεις να βλέπεις απέξω, κι όταν μάλιστα στρίψει στη θάλασσα και πάει, πάει καμαρωτό και βλέπεις ανάμεσα στα δέντρα το... πέλαγος – έτσι μας διάβασε η δασκάλα μας σ' ένα βιβλίο που λέγανε τη θάλασσα πέλαγος κι έμενα μ' άρεσε πολύ.

Δεν κατεβήκαμε στη Γλυφάδα.

- Αφού πάει ως τη Βούλα, γιατί να μην πάμε; είπε ο μπαμπάς και είδα πως δεν έκανε μούτρα.

- Γιατί να μην πάμε; είπε και η μαμά και χαμογέλασε και δεν έκανε μούτρα.

Εγώ χάρηκα γιατί μ' άρεσε πολύ που ταξίδεα με το τραμ.

Κατεβήκαμε στη Βούλα και πήγαμε στην παραλία. Μ' άφησαν να βγάλω τα παπούτσια μου και να τσαλαβουτήσω στο... πέλαγος.

Και στον γυρισμό ήτανε ωραία, μα μόνο στον μισό δρόμο. Γιατί ο βλάκας στον άλλο μισό με πήρε ο ύπνος, γιατί με είχε ζαλίσει ο ήλιος. Ξύπνησα και είδα πως είχα ακουμπήσει το κεφάλι μου στα πόδια της μαμάς. Μου χαμογέλασαν και δεν κάνανε μούτρα.

Άλλη φορά όταν μουτρώνουν, θα τους λέω να πάρουμε το τραμ.

Αν δεν έχετε πάει, σας λέω να πείτε στους μπαμπάδες σας να δώσουν πίσω τις πινακίδες. Είναι τόσο ωραίο να ταξιδεύεις με το τραμ και να βλέπεις καθώς πάει αργά αργά –να δεις πώς το είπε η κυρία μας- το πέλαγος.

Σας φιλώ,

Ο φίλος σας Νίκος

Για την αντιγραφή,

Άλκη Ζέη

***

ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΣ

Καλοί μου φίλοι,

σας γράφω γιατί σήμερα είχα μια αναπάντεχη συνάντηση.

Όπως γύριζα στο σπίτι άκουσα ένα κλάμα. Κοίταξα γύρω μου. Δεν είδα κανέναν. Όμως το κλάμα συνεχιζόταν γοερό. Κοίταξα πάλι και τότε είδα ένα βιβλίο πεσμένο στην άκρη του πεζοδρομίου. Αυτό ήταν που έκλαιγε.

Το πήρα στα χέρια μου και το ρώτησα

«Γιατί κλαις;»

«Όπως έπεσα κάποιες σελίδες μου τσακίστηκαν. Πόνεσα. Ευτυχώς δε σκίστηκαν»

«Πώς βρέθηκες εδώ; Σε πέταξαν;»

«Δε θυμάμαι. Πήγαινα με το φίλο μου, έναν μικρό αναγνώστη, στο σπίτι του.»

«Σε είχε αγοράσει από βιβλιοπωλείο ή σε είχε δανειστεί από Βιβλιοθήκη;»

«Δε θυμάμαι σου λέω. Κι ήθελα τόσο να απολαύσει την ανάγνωσή μου.»

«Πώς ξέρεις ότι θα απολάμβανε;»

«Είμαι συναρπαστικό βιβλίο εγώ. Υπάρχει παιδί που δε θέλει παρέα με υπέροχους φίλους να ταξιδεύει πέρα από τα σύνορα του τόπου και του χρόνου;»

«Αυτό θα τον βοηθούσε να καταλάβει τον κόσμο αλλά και τον εαυτό του!»

«Εσύ, για να το ξέρεις αυτό, είσαι σίγουρα βιβλιόφιλος!»

Του απάντησα πως μου αρέσει πολύ να διαβάζω αλλά και να γράφω βιβλία!

«Τι τυχερό που είμαι», φώναξε, «με βρήκε ένας συγγραφέας! Εσύ μπορείς να παρακαλέσεις τον Πήτερ Παν ή το Μικρό Πρίγκιπα να πετάξουν και να βρουν το φίλο μου;»

«Ξέρεις αυτοί είναι λογοτεχνικοί ήρωες! Γεννήθηκαν στο μυαλό ενός συγγραφέα και ζουν μέσα σε βιβλία όπως εσύ!»

«Αλήθεια; Έχω κι εγώ έναν ήρωα άξιο να αγαπηθεί. Ο ήρωάς μου ταξιδεύει στο παρελθόν μέσα από έναν υπολογιστή. Και στη σελίδα 88...»

«Τι γίνεται στη σελίδα 88;»

«Πήγαινε να διαβάσεις. Ό,τι καταλάβεις, αυτό γίνεται! Ο αναγνώστης δίνει νόημα στο κείμενο.»

« Άλλωστε αυτός σε διαλέγει ανάμεσα σε αμέτρητα άλλα βιβλία»

Τι ήθελα να το πω. Του θύμισα το μικρό αναγνώστη που το είχε διαλέξει κι έβαλε πάλι τα κλάματα, γιατί δεν πρόλαβε να δημιουργήσει μια σχέση μαζί του.

«Τι σχέση;»

«Από όλα τα βιβλία που διαβάζει κάποιος, μερικά τα ξεχωρίζει. Τα διαβάζει ξανά και ξανά. Δεν τα αποχωρίζετε ποτέ. Είναι αυτά που έχουν αγγίζει την ψυχή του. Που τον έχουν λίγο αλλάξει. Τέτοιο ήθελα να γίνω για αυτόν.»

Εκείνη την ώρα είδα ένα παιδί να έρχεται σιγά σιγά με το ποδήλατό του κοιτώντας σα να ψάχνει κάτι. Μόλις με παρατήρησε έτρεξε κοντά μου.

«Είναι δικό μου το βιβλίο που κρατάτε», μου είπε

«Χαίρομαι που γύρισες να το πάρεις. Το είχες πετάξει;»

«Ακόμη κι αν έπρεπε να πετάξω όλα τα βιβλία από την τσάντα μου, αυτό ποτέ!»

Εφυγε κρατώντας το στην αγκαλιά του. Κι εγώ έμεινα να τους κοιτάω και να σκέφτομαι

πως αυτή η συνάντησή μου με το βιβλίο δε θα έχει νόημα αν δεν την μοιραστώ μαζί σας.

Καλές Αναγνώσεις

Βαγγέλης

***

ΜΑΝΟΣ ΚΟΝΤΟΛΕΩΝ

Γεια σου...

Ναι, σε σένα μιλώ... Μη μου πεις πως δε με γνώρισες;

Μέσα στο βιβλίο της «Γλώσσας» με έχεις δει... Δυο φορές, μάλιστα!

Τη μια ήταν που μαζί με το φίλο μου τον Γιωργή πήγαμε για δενδροφύτευση και αντί να φυτέψουμε δεντράκια, πλακωθήκαμε στις μπουνιές.

Την άλλη, πάλι, ήταν που είχα ντυθεί ιππότης κι... "έσκισα", ενώ ο Γιωργής είχε ντυθεί

λωποδύτης και ο σκύλος... του έσκισε το βρακί.

Θυμήθηκες τώρα;...

Ναι, βρε ο Δαμιανός είμαι!... Ή μήπως θες να με πεις με το άλλο μου το όνομα, αυτό που με έκανε και διάσημο... Ο αδελφός της Ασπασίας!... Αυτός, ντε, είμαι!

Λοιπόν, τώρα που γνωριστήκαμε, νομίζω πως αν και με βλέπεις να κρατώ τρία βιβλία στο χέρι, δε θα με θεωρείς πως είμαι ... κάποιο φυτό!... Βλίτο, ας πούμε!

Ποιος σου είπε πως όσα παιδιά τους αρέσει να διαβάζουν βιβλία, είναι σπασικλάκια;

Εμένα που με βλέπεις, είμαι και ο πρώτος στο παιχνίδι και στις πλάκες, μα και πρώτος βγαίνω στις βιβλιοδρομίες του σχολείου μου.

Γιατί, εδώ και καιρό, το έπιασα το νόημα.

Κατάλαβα, δηλαδή, πως έτσι και κάτσεις και διαβάσεις ένα βιβλίο, τότε είναι που κάνεις, στ' αλήθεια, το κέφι σου...

Σε πρήξανε οι ασκήσεις της αριθμητικής, σε ζάλισανε οι κανόνες της ορθογραφίας;... Ε, πιάνεις στα χέρια σου ένα βιβλίο και λαμπικάρει το μυαλό σου, αδελφάκι μου. Γίνεσαι, ας πούμε, μια Φεράρι που ξεχύνεται στην Εθνική και τρέχει με 750 άλογα!

Μέσα σε κάθε βιβλίο μια κόκκινη Φεράρι είναι κρυμμένη. Που άλλοτε μαρσάρει στο γέλιο, άλλοτε βρυχάται στη συγκίνηση, άλλοτε ρολάρει στο όνειρο... Κι εσύ έχεις ρίξει την πέμπτη και από το στερεοφωνικό ακούς τα τραγούδια π' αγαπάς.

Κι έτσι και σταματήσεις, κυριακάτικα, σε κανένα rest area (έτσι δεν τα λένε τα βενζινάδικα που έχουν δίπλα τους και αναψυκτήρια;) πέφτουν γύρω σου οι άλλοι εκδρομείς και σε παρακαλούνε να τους πάρεις μαζί σου, με την Φεράρι... Το ξέρουνε πως με τη συντροφιά σου το ταξίδι θα έχει άλλο ενδιαφέρον!

Ναι, καλέ! Τέτοια σου συμβαίνουν άμα είσαι φανατικός βιβλιοφάγος.

Άσε που μπορεί και στο τέλος να γίνεις αυτό που έγινα εγώ!

ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ!

Γιατί πως νομίζεις, δηλαδή, πως έφτασα να γράψω τα τρία βιβλία της σειράς «Ο αδελφός της Ασπασίας»;

Προτού τα γράψω, είχα όχι τρία, μα τριάντα τρία διαβάσει.

Και τώρα καμαρώνω εγώ κι εσύ με θαυμάζεις.

Γι αυτό σου λέω – γίνε βιβλιοφάγος.

Άλλωστε και ο Μάνος Κοντολέων, ο μπαμπάς μου δηλαδή, αν δεν ήταν κι αυτός από τα μικράτα του βιβλιοφάγος, δεν θα είχε καταφέρει να με γεννήσει -δηλαδή να φανταστεί τις περιπέτειες μου και στη συνέχεια να τις γράψει.

Κι έτσι δε θα υπήρχα στη ζωή σου να σε διασκεδάζω!

Γι αυτό σου λέω – *Διάβασε και δε θα χάσεις!*

Φιλούρες...

Δαμιανός

(και για την αντιγραφή: Μάνος Κοντολέων)

***

ΛΟΤΗ ΠΕΤΡΟΒΙΤΣ-ΑΝΔΡΟΥΤΣΟΠΟΥΛΟΥ

Αγαπητό μου παιδί,

Θέλω να σου μιλήσω για έναν φίλο που... τρώγεται! Ένα φίλο που, όσο παράξενο κι αν σου φανεί, τον λένε βιβλίο. «Αυτός είναι σωστός βιβλιοφάγος» δε λέμε για όποιον διαβάζει πολλά βιβλία; Ε, γι' αυτό λέω πως «τρώγεται» ο φίλος αυτός.

Σκέφτομαι λοιπόν πως η λέξη «βιβλιοφάγος» φανερώνει πολλά: Τρώει κανείς όταν πεινάει. Όταν «τρώει» βιβλία, σημαίνει πως θέλει να χορτάσει το πνεύμα του. Οι δυο αυτές πείνες,

η σωματική και η πνευματική, βρίσκω πως μοιάζουν αρκετά. Ας δούμε γιατί:

Όταν αρρωσταίνουμε ή είμαστε λυπημένοι, μπορεί να μην έχουμε όρεξη να φάμε. Τούτη η ανορεξιά είναι παροδική. Μόλις περάσει αυτό που την προκαλεί, η όρεξη επανέρχεται. Ή μπορεί να μη θέλουμε να φάμε γιατί δε μας αρέσει το φαγητό. Κάποιο άλλο όμως που το προτιμάμε το τρώμε με ευχαρίστηση. Έτσι συμβαίνει και με την τροφή του μυαλού. Είναι φορές που νιώθουμε κουρασμένοι και δεν έχουμε όρεξη να διαβάσουμε. Ή είμαστε υποχρεωμένοι να διαβάσουμε κάτι που δε μας ενδιαφέρει πολύ. Μόλις όμως η κόπωση περάσει ή βρούμε κάποιο βιβλίο που μας αρέσει, αρχίζουμε το διάβασμα.

Ας δούμε τώρα μια διαφορά ανάμεσα στις δύο πείνες: Όταν γεμίσει το στομάχι μας, δεν πεινάμε πια. Το πνεύμα μας όμως είναι αχόρταγο! Όσο του δίνουμε τροφή, τόσο περισσότερο πεινάει, τόσο περισσότερα βιβλία θέλει.

Και δεν έχει άδικο! Τα βιβλία μάς μαθαίνουν χίλια πράγματα για τον κόσμο, τους άλλους, τον ίδιο μας τον εαυτό. Συχνά μας φανερώνουν ότι και οι άλλοι νιώθουν όπως εμείς, έχουν τις ίδιες χαρές ή τις ίδιες στενοχώριες, αντιμετωπίζουν παρόμοια προβλήματα, αλλά καταφέρνουν τελικά να τα ξεπεράσουν. Κι αυτό μας δίνει κουράγιο. Άλλοτε πάλι μας δείχνουν ότι υπάρχουν ή υπήρξαν άνθρωποι εντελώς διαφορετικοί από μας. Μαθαίνουμε τα αισθήματα και τις σκέψεις τους, σ' όποιο τόπο κι αν βρίσκονται, όποια εποχή και αν έζησαν. Ταυτιζόμαστε μαζί τους. Κι αυτό μας συναρπάζει, μας δίνει την αίσθηση ότι ζούμε πολλές ζωές, πλουτίζει τις εμπειρίες μας.

Κάθε βιβλίο που φτάνει στα χέρια μας είναι φίλος γενναιόδωρος, πιστός και πολύ βολικός! Ποτέ δε ζητάει κάτι, ενώ εκείνος πάντα μας δίνει ό,τι έχει, όποτε το ζητήσουμε. Αν δεν τον θέλουμε, περιμένει στο ράφι υπομονετικά. Αν τον καλέσουμε, έρχεται αμέσως. Κι είναι τόσο μικρός που χωράει στη σάκα μας ή στη βαλίτσα μας όταν πάμε ταξίδι.

Όταν λοιπόν σου χαρίσουν ή σου δανείσουν ένα βιβλίο, υποδέξου το σαν φίλο πολύτιμο που δε θα σ' εγκαταλείψει ποτέ ☐ ένα μόνιμο σύντροφο-τροφή για τους «βιβλιοφάγους» χωρίς ημερομηνία λήξης!

Με αγάπη

Λότη Πέτροβιτς-Ανδρουτσοπούλου

***

ΣΑΚΗΣ ΣΕΡΕΦΑΣ

Αγαπητό μου παιδί

τώρα που μπήκες στο Δημοτικό, μέσα σε λίγους μήνες θα μάθεις δύο πολύτιμα πράγματα: την ανάγνωση και το πόσο λαχταριστές είναι οι σχολικές αργίες.

Μέχρι σήμερα, κάποιος άλλος σου διάβαζε βιβλία. Μερικές από τις ιστορίες που σου διάβαζαν ήταν βαρετές. Από δω και πέρα δεν θα σου συμβεί ξανά αυτό. Γιατί θα διαλέγεις μονάχος τα βιβλία σου.

Συχνά δεν σου διάβαζαν όποια ώρα ήθελες εσύ είτε γιατί έλειπαν από το σπίτι, είτε γιατί ήταν κουρασμένοι, είτε γιατί έβλεπαν τηλεόραση, είτε γιατί καυγάδιζαν, είτε γιατί μαγειρευαν. Από δω και πέρα θα διαβάζεις όποια ώρα θέλεις εσύ, γιατί σύντομα θα μάθεις ανάγνωση.

Ναι, σύντομα θα μάθεις να διαβάζεις, και τότε θα αρχίσουν τα προβλήματα.

Ποια προβλήματα;

Μερικά από τα βιβλία που θα θέλεις να διαβάσεις, δεν θα θέλουν εκείνοι να τα διαβάσεις. «Αυτό δεν είναι για την ηλικία σου», θα ακούσεις να σου λένε, ή «Αυτό έχει πολλές εικόνες» ή «Αυτό έχει εξωγήινα τέρατα». Όμως κι εκείνοι δεν θα ακούν αυτό που εσύ θα λες από μέσα σου: «Μα εμένα *αυτό* μου αρέσει να διαβάσω!».

Μερικές ακόμη εφιαλτικές φράσεις που μπορεί να ακούσεις είναι: «Πήγαινε στο δωμάτιό σου τιμωρία να διαβάσεις δέκα σελίδες» ή «Ο ξάδελφός σου ο Κωστάκης μέσα στο καλοκαίρι διάβασε δέκα πέντε βιβλία κι εσύ μόνο πέντε!» ή «Πες μου τι κατάλαβες από το βιβλίο που διάβασες» ή «Σου αρέσει δεν σου αρέσει θα το διαβάσεις μέχρι το τέλος, τόσα λεφτά δώσαμε για να το αγοράσουμε!» Μα, κι εκείνοι δεν φεύγουν στη μέση μιας ταινίας στο σινεμά άμα δεν τους αρέσει; θα αναρωτηθείς κάποτε μέσα σου, όμως καλύτερα να μην τους το πεις. Είσαι σίγουρος ότι αντέχεις να ακούσεις για άλλη μια φορά την απάντηση «Άλλο εγώ. Εγώ είμαι μεγάλος!»;

Θα ακούσεις από γονείς, συγγενείς και δασκάλους να σου λένε πόσο ωφέλιμα είναι τα βιβλία. Και θα προσπαθούν να σου το εξηγήσουν με επιχειρήματα. Εγώ ένα πράγμα έχω να σου πω.

Κοίταξε καλά γύρω σου. Σε όλον τον πλανήτη Γη υπάρχουν εκατομμύρια αναγνώστες βιβλίων. Ας πούμε ότι είναι χίλια εκατομμύρια, δηλαδή ένα δισεκατομμύριο αναγνώστες. Κι ας πούμε ότι ο καθένας τους διαβάζει από μια ώρα την ημέρα. Μέσα στο βαγόνι του μετρό που τώρα τρέχει υπογείως κάτω από τα πόδια σου, στο πάρκο όπου σε πηγαίνουν βόλτα οι γονείς σου τις Κυριακές, στο αεροπλάνο που τώρα πετάει στον ουρανό πάνω από το κεφάλι σου, στο καράβι με το οποίο ταξίδεψες πέρυσι το καλοκαίρι για τα νησιά, στο κρεβάτι του νοσοκομείου που προσπερνάς καθημερινά για να πας στο σχολείο σου, ανάσκελα στον καναπέ μέσα στα σπίτια γύρω σου.

Σκύψε πάνω από τους αναγνώστες. Παρατήρησε το πρόσωπό τους καθώς διαβάζουν, όλοι μαζί, επί χίλια εκατομμύρια ώρες καθημερινά. Νιώσε πώς κρατούν την ανάσα τους, δες τα μάτια τους πώς κοιτούν επίμονα τη σελίδα, άκου μέσα στον εγκέφαλό τους το πάρτι που γίνεται. Θέλεις να πάρεις κι εσύ μέρος σε αυτό;

***

ΣΩΤΗ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ

Αγαπητά παιδιά,

Σας γράφω αυτό το γράμμα για να σας πω δυο-τρία πραγματάκια που έμαθα και που με έκαναν εκστατικά ευτυχισμένη. Σήμερα είμαι πολύ μεγάλη σε ηλικία: να φανταστείτε ότι ήμουν δέκα χρονών τον περασμένο αιώνα! Λοιπόν ακούστε:

Μερικοί άνθρωποι γίνονται ευτυχισμένοι κάνοντας εκδρομές και παίζοντας παιχνίδια, ενώ άλλοι χαίρονται με αγκαλίτσες και φιλάκια, με χορούς και με τραγούδια. Υπάρχουν αρκετοί που τους αρέσουν τα ωραία αντικείμενα. Όλα αυτά είναι σούπερ. Ωστόσο, αν πάρω παράδειγμα τον εαυτό μου, τίποτα δεν μου αρέσει περισσότερο από το να διαβάζω βιβλία. Όχι επειδή είμαι σπασίκλας και φύτουλας και όλ' αυτά, αν και μπορείς να το πεις κι αυτό. Τα βιβλία είναι σαν ταξίδια και σαν παιχνίδια: διαβάζοντας πετάμε με μεγάλες φτερούγες σε τόπους μακρινούς, εξερευνάμε τις ζωές άλλων ανθρώπων, νιώθουμε αγαπούλες, συγκινήσεις· μέσα στις σελίδες βρίσκουμε εμπειρίες που μοιάζουν με τις δικές μας, ή, ακόμα καλύτερα, δεν μοιάζουν με τις δικές μας - είναι πιο καταπληκτικές! Θυμάμαι πως όταν διάβασα την ιστορία του Ροβινσώνα Κρούσου ένιωσα ανακούφιση: αν ναυαγούσα σε έρημο νησί, όχι μόνο θα επιζούσα αλλά θα περνούσα τέλεια. Τα βιβλία καθησύχασαν τους φόβους μου: κατάλαβα ότι η ζωή είναι μια περιπέτεια κι ότι ποτέ δεν θα βαδίσω μόνη – τα βιβλία θα με συνοδεύουν σαν ζωντανά πλάσματα, θα με παρηγορούν και θα χαϊδεύουν την

ψυχή μου. Τώρα που σας γράφω, θυμάμαι ότι συχνά η ψυχή μου ήταν ταραγμένη: είχα ένα σωρό προβλήματα στο σχολείο και στο σπίτι· ένιωθα αγωνία και, μια νύχτα, νομίζω πως είδα φάντασμα.

Όμως, θυμάμαι επίσης πως, όταν ήμουν παιδί σαν εσάς, η καλύτερη ώρα της μέρας ήταν όταν διάβαζα τα βιβλία που τότε ονομάζαμε «εξωσχολικά». Τα εξωσχολικά ήταν πιο αστεία και πιο συγκινητικά από τα σχολικά, πράγμα φυσικό εφόσον το βιβλίο της γραμματικής δεν είναι αστείο και συγκινητικό. Ωστόσο, αν είμαστε τυχεροί κι έχουμε συμπαθητικούς και γλυκούληδες δασκάλους, η γραμματική, η αριθμητική, η ιστορία, η φυσική είναι κι αυτές σχεδόν αριστούργημα.

Επιστρέφω όμως στα μυθιστορήματα, στα διηγήματα, στους μύθους. Η χαρά της ανάγνωσης ήταν, κάπου κάπου, στενοχώρια. Τι παράξενο ε; Μερικές φορές, οι ιστορίες ήταν λυπητερές, στα παραμύθια οι ήρωες περνούσαν τα πάνδεινα: ένα κοριτσάκι που πουλούσε σπύρτα πάγωσε μέσα στο χιόνι, ένα αγοράκι χάθηκε στο άγριο δάσος... Παρότι έκλαιγα γοερά, ήμουν ευχαριστημένη: ένιωθα «κάτι». Θέλω να πω, δεν μπορούμε να χαμογελάμε διαρκώς: οι άνθρωποι γίνονται σοφότεροι νιώθοντας, κάπου κάπου, λύπη, οίκτο, αγανάκτηση. Κυρίως όμως, γίνονται εκστατικά ευτυχισμένοι: δοκιμάστε να ζήσετε τη ζωή του αναγνώστη και θα με θυμηθείτε.

*****

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ *

με αφορμή τις επιστολές που περιλαμβάνονται στο: «Γράμμα σ' ένα παιδί για τη φιλιαναγνωσία.»

(οι δραστηριότητες μπορούν να υλοποιηθούν ατομικά ή ομαδικά)

- ☐ Θέλετε να απαντήσετε σε κάποια επιστολή; Γράψτε την απάντησή σας και στείλτε την στον συγγραφέα (με το ταχυδρομείο διαμέσου του Ε.ΚΕ.ΒΙ. ή με ηλεκτρονικό τρόπο). Ίσως, έτσι, ξεκινήσει μια μόνιμη συνεργασία.

- ☐ Διαλέξτε μία επιστολή για να την δραματοποιήσετε (με φωνή ή παντομimικά).

- ☐ Διαλέξτε μία επιστολή για να την εικονογραφήσετε (με ζωγραφιές ή καρτέ κόμικς).

- ☐ Διαλέξτε μία επιστολή για να την μετατρέψετε σε τηλεοπτική εκπομπή (Πώς θα παρουσιαζόταν στο δελτίο ειδήσεων στην τηλεόραση και στο ραδιόφωνο ή με τη μορφή συνέντευξης με τον συγγραφέα της επιστολής)

- ☐ Διαλέξτε μία επιστολή που

- ...γελάει

- ...κλαίει

- ...είναι πολύχρωμη

- ...μυρίζει

- ...κάνει θόρυβο

- ...τρώγετε

- Διαβάστε την επιστολή του Χάρη Βλαβιανού: «Γιατί διαβάζει λογοτεχνία ένα παιδί;» και συμπληρώστε τα γιατί του συγγραφέα με τα δικά σας 'γιατί'.

- ☐ Ποια επιστολή (από τις οκτώ) θα μπορούσε να σας στείλει ο παππούς ή η γιαγιά σας, ποια ο πατέρας ή η μητέρα σας, ποια ο φίλος ή η φίλη σας και ποια ο δάσκαλος ή η δασκάλα σας;

- ☐ Βρείτε τις επιστολές στις οποίες εμφανίζονται ήρωες λογοτεχνικών βιβλίων. Ποιους γνωρίζετε; Ποιους θέλετε να συναντήσετε; Για ποιους θα θέλατε να (ξανα)διαβάσετε;

- *Προέκταση: Σε μία επίσκεψη στην γειτονική βιβλιοθήκη ☐ ξεφυλλίστε τα βιβλία στα οποία εμφανίζονται οι παραπάνω ήρωες.*

- ☐ Διαλέξτε μια επιστολή που σας άρεσε και δημιουργήστε μια παρουσίαση με εικόνα και ήχο για τα παιδιά του νηπιαγωγείου που δεν ξέρουν να διαβάζουν. Διαβάστε την επιστολή φωναχτά και μαγνητοφωνήστε την φωνή σας. Στην συνέχεια διαλέξτε εικόνες (πίνακες ή σκίτσα με θέμα την ανάγνωση βιβλίων ή απλά όμορφες εικόνες) και μουσική για να συμπληρώσετε την παρουσίασή σας (σε PowerPoint ή Impress). Ενδιάμεσα μπορούν να εμφανίζονται κάποιες φράσεις που σας άρεσαν.

- ☐ Ποια επιστολή (από τις οκτώ) θα επιλέγατε και θα στέλνατε εσείς στα παιδιά για να τους εμπνεύστε την αγάπη για την ανάγνωση και τα βιβλία; Γιατί διαλέξατε αυτήν την επιστολή;

- ☐ Είστε γραφίστες. Το Ε.ΚΕ.ΒΙ. μάς ανέθεσε να διακοσμήσουμε, με χρώματα ή κολάζ, το έντυπο με τις επιστολές, έτσι ώστε να γίνει ελκυστικό για τα παιδιά. Οι εικόνες μπορούν να έχουν ως θέμα το βιβλίο ή ήρωες βιβλίων.

- ☐ Με τις επιστολές τους οι συγγραφείς προσπαθούν να μεταδώσουν την αγάπη τους για τα βιβλία. Τι θα έγραφε (ή έλεγε) ένα παιδί που δεν αγαπάει την ανάγνωση βιβλίων; Βρείτε στα κείμενα των επιστολών και υπογραμμίστε τα επιχειρήματα για να αλλάξετε την

γνώμη του παιδιού που δεν διαβάζει (δραστηριότητα για δύο ομάδες-επιχειρηματολογία).

- □ Πώς φαντάζεστε τον/την συγγραφέα; Κάθε ομάδα παιδιών θα διαλέξει μία επιστολή και διαβάζοντας το κείμενο θα προσπαθήσει να φανταστεί και να σκισάρει τον /την συγγραφέα. Στη συνέχεια αναζητούμε στο Διαδίκτυο ή σε βιβλία φωτογραφίες του συγγραφέα.

Προέκταση: Έχοντας δει την φωτογραφία του συγγραφέα και έχοντας διαβάσει την επιστολή του ζωγραφίζουμε την καρικατούρα του (χιουμοριστική εικόνα). Είναι σίγουρο ότι ο/η συγγραφέας θα 'θελε πολύ να δει την καρικατούρα του.

* Τις προτάσεις με τις δραστηριότητες πάνω στα Γράμματα σ' ένα παιδί εμπνεύστηκε ο Σχολικός Σύμβουλος ΠΕ **Σταύρος Γρόσδος**.